

9. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Działalność kontrolna WIOŚ we Wrocławiu prowadzona jest w oparciu o ustawę o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U.2007.44.287 z późn. zm.) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, który kieruje działalnością Inspekcji.

Wg danych na dzień 31.12.2009 r. w ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu znajdują się 5 504 zakłady.

Wśród podmiotów podlegających kontroli WIOŚ należy zwrócić szczególną uwagę na zakłady, które charakteryzują się największym oddziaływaniem na środowisko: zakłady wymagające pozwoleń zintegrowanego oraz zakłady, których działalność związana jest z ryzykiem wystąpienia poważnej awarii.

Pozwolenia zintegrowanego wymaga prowadzenie instalacji, której funkcjonowanie, ze względu na rodzaj

Tabela 9.1. Wykaz celów kontrolnych i ilości kontroli zrealizowanych w 2009 r.

Cel kontrolny	Liczba kontroli	Liczba zakładów		
		skontrolowanych	w tym:	
			bez uwag	w których stwierdzono naruszenie przepisów
1. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwoleń zintegrowanego	80	72	12	60
2. Przestrzeganie wymagań w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów	10	10	6	4
3. Wypełnianie przez inwestorów wymagań ochrony środowiska	21	21	14	7
4. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony powietrza	100	99	35	64
5. Przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony wód	96	96	24	72
6. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami	236	233	25	208
7. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony przed hałasem	99	94	57	37
8. Ocena realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom związanym z substancjami niebezpiecznymi	40	40	20	20
9. Przestrzeganie przepisów ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej	28	28	19	9
10. Przestrzeganie przepisów ustawy o zużyciu sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	23	23	7	16
11. Przestrzeganie przepisów o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową (szwo) oraz produktami, instalacjami i urządzeniami zawierającymi te substancje	32	32	12	20
12. Przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenia dla środowiska	4	4	1	3
13. Kontrola spełniania przez wyrób zasadniczych wymagań	30	30	24	6
14. Stosowanie i przechowywanie nawozów	17	17	14	3
15. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty ubiegające się o wydanie stosownych zaświadczeń i informacji	26	25	14	11
16. Przestrzeganie wymagań w zakresie ochrony środowiska przez prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania	44	43	17	26
17. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez obiekty objęte cyklami kontrolnymi ogólnopolskimi	70	70	22	48
18. Kontrola zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej	14	13	12	1
19. Ocena wypełniania wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH	2	2	2	0
20. Kontrola wypełniania obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla	3	3	3	0
21. Sprawdzenie realizacji zarządzeń pokontrolnych i decyzji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz rozpatrzenie wniosków organów, instytucji i osób fizycznych o przeprowadzenie kontroli	48	46	15	31
22. Sprawdzenie realizacji obowiązków gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi – cykl wojewódzki	6	6	0	6

i skalę prowadzonej w niej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. Na obszarze Dolnego Śląska jest 210 zakładów, na terenie których łącznie 259 instalacji wymaga pozwolenia zintegrowanego. Na chwilę obecną 247 z ww. instalacji posiada przedmiotowe pozwolenie.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie, uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (art. 248 ustawy Prawo ochrony środowiska). Na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 16 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej (ZDR), 19 zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej (ZZR) oraz 45 zakładów, które mogą spowodować poważne awarie.

W 2009 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu objął kontrolą 825 zakładów. Przeprowadzono 895 kontroli, z czego 748 kontroli zaliczało się do kontroli planowych, wynikających z planu rocznego oraz 147 kontroli pozaplanowych.

Kontrole pozaplanowe wynikały głównie ze zgłaszanych interwencji (108 kontroli). Wnioski z prośbą o interwencję kierowane do WIOŚ we Wrocławiu, dotyczyły następujących komponentów środowiska:

- ochrona przed odpadami – 112 wniosków,
- zanieczyszczenie wód – 103 wnioski,
- ochrona przed hałasem – 101 wniosków,
- ochrona powietrza atmosferycznego – 84 wnioski,
- ochrona przyrody – 12 wniosków,
- stosunki wodne i podtapianie gruntów – 5 wniosków,
- ochrona przed promieniowaniem – 4 wnioski,
- inne – 35 wniosków.

Zgłoszone wnioski dotyczyły zarówno zanieczyszczeń wynikających z prowadzenia działalności gospodarczej, jak również z celowych, bądź też nieświadomych działań osób prywatnych.

Przeprowadzane przez WIOŚ kontrole realizowane są z uwzględnieniem ustalonych celów kontroli, określonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Tabela 9.1. przedstawia liczbę kontroli, jaką WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził w zakresie poszczególnych celów kontroli w 2009 r. W ramach jednej kontroli może być realizowany więcej niż jeden cel kontrolny.

Jak wynika z tabeli największą bolączką województwa dolnośląskiego w zakresie ochrony środowiska jest gospodarka odpadami, co wynika najczęściej z nieznamomości przepisów prawnych. Również w przypadku zagadnień związanych z ochroną powietrza, ochroną wód oraz ochroną przed hałasem liczba zakładów naruszających przepisy jest znacząca.

W 2009 r. w ramach planu rocznego przeprowadzono 70 kontroli wynikających z krajowych cykli kontrolnych, które realizowane są w oparciu o wytyczne opracowane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i 6 kontroli wynikających z wojewódzkiego cyklu kontrolnego.

W ramach przeprowadzonych kontroli podjęto działania dyscyplinujące, a w szczególności wydano:

- 535 zarządzeń pokontrolnych zobowiązujących zakłady do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- 30 decyzji ustalających wysokość kar biegnących,
- 23 decyzje wymierzające kary za okres naruszenia na ogólną kwotę 274 369 zł,
- 9 decyzji odraczających termin płatności kar pieniężnych na ogólną kwotę 1 135 763 zł,
- 7 decyzji o rozliczeniu kar w związku z realizacją inwestycji na kwotę 4 600 692,26 zł,
- 10 decyzji o kosztach poboru prób i wykonania pomiarów i analiz na ogólną kwotę 14 201,32 zł.

Tabela 9.2. Wykaz krajowych i wojewódzkich cykli kontrolnych

Tematyka kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli
Cykle kontrolne krajowe	
1. Ocena wypełniania wymagań Rozporządzenia REACH oraz ustawy z dnia 11.05.2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej przez producentów farb i lakierów oraz podmioty wykorzystujące je w prowadzonej działalności gospodarczej	15
2. Ocena wywiązywania się przez operatorów instalacji IPPC do intensywnego chowu więcej niż 2000 miejsc dla tuczników (powyżej 30 kg) oraz więcej niż 750 miejsc dla macior	9
3. Ocena wywiązywania się przez prowadzących instalacje do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej przekraczającej 500 Mg dziennie lub wapna w piecach obrotowych lub innych piecach o zdolności produkcyjnej przekraczającej 50 Mg dziennie, posiadające pozwolenia zintegrowane, z obowiązków wynikających z tych pozwoleń oraz obowiązków pomiarowych	1
4. Ocena wywiązywania się przez prowadzących instalacje energetycznego spalania paliw o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 50 MW, posiadające pozwolenia zintegrowane, z obowiązków wynikających z tych pozwoleń oraz obowiązków pomiarowych	9
5. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 – składowiska odpadów komunalnych	31
6. W zakresie realizacji programu wyposażenia zakładów przemysłu rolno-spożywczego o wielkości nie mniejszej niż 4000 RLM, nieobjętego Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych	5
Cykl kontrolny wojewódzki	
1. Sprawdzenie realizacji obowiązków gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	6

Ponadto:

- skierowano 3 wnioski do sądów grodzkich,
- nałożono 123 mandaty karne na ogólną kwotę 33 550 zł,
- skierowano 29 wniosków i wystąpień pokontrolnych do organów administracji samorządowej w trybie art. 16 ust. 2 ustawy o IOŚ,
- skierowano 8 wniosków i wystąpień pokontrolnych do organów administracji rządowej w trybie art. 16 ust. 2 ustawy o IOŚ.

Większość naruszeń w zakresie wymagań ochrony środowiska stwierdzonych podczas kontroli dotyczyła braku posiadania przez przedsiębiorców stosownych pozwoleń oraz zezwoleń w zakresie korzystania ze środowiska, głównie w zakresie gospodarki odpadami. Naruszenia te wynikały przede wszystkim z nieznamomości przepisów prawa ochrony środowiska, ich różnej interpretacji wynikającej z niejednoznacznych zapisów, a także z braku uregulowań prawnych z powodu przedłużających się postępowań administracyjnych, zwłaszcza przy wydawaniu pozwoleń administracyjnych.

Część naruszeń była spowodowana użytkowaniem wyeksploatowanych i przestarzałych urządzeń służących do ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem, a także podwyższaniem norm ochrony środowiska. Usunięcie tych naruszeń związane jest z koniecznością wydatkowania dodatkowych środków finansowych, których brakuje ze względu na nie najlepszą kondycję finansową zakładów.

Podobnie jak w latach poprzednich, obserwowany jest – zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach – brak wyspecjalizowanej kadry zajmującej się sprawami ochrony środowiska. Zagadnieniami tymi zajmują się osoby, którym powierzono również inne obowiązki.

W celu poprawy jakości i wiarygodności prowadzonych kontroli WIOŚ we Wrocławiu wdrożył na podstawie normy PN-EN ISO/IEC 17020: 2006 *Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek inspekcyjnych* system jakości. W ramach obowiązującego systemu akredytacją objęto następujące cele kontrolne:

1. Spełnianie wymagań w zakresie ochrony powietrza,
2. Przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony wód,
3. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami,
4. Spełnianie wymagań w zakresie ochrony przed hałasem,
5. Kontrola stosowania i przechowywania nawozów.

System pozwolił na ujednolicenie czynności związanych z działalnością kontrolną oraz na efektywniejsze działanie w zakresie zwalczania negatywnego oddziaływania przedsiębiorstw na środowisko naturalne.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu oprócz działalności kontrolnej prowadzi również działalność związaną z weryfikacją przedkładanych przez przedsiębiorców dokumentów dotyczących

oddziaływania na środowisko. Działalność ta w 2009 r. obejmowała m.in.:

- weryfikację rocznych raportów o emisji CO₂. W przeciągu roku do WIOŚ wpłynęło 40 wniosków o zweryfikowanie rocznych raportów o emisji CO₂ w 2008 r. Wszystkie raporty zostały zweryfikowane pozytywnie;
- weryfikację sprawozdań zawierających informacje niezbędne do tworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR). Wg stanu na dzień 31.12.2009 r. w ewidencji WIOŚ znajdowały się 264 zakłady prowadzące 264 instalacje podlegające PRTR. Przedłożone sprawozdania obejmujące informacje za rok 2008 zweryfikowano pod kątem kompletności, wiarygodności i spójności. Dane wyłącznie identyfikacyjne wykazały 34 zakłady, natomiast 169 zakładów wykazało w sprawozdaniach uwolnienia do środowiska, z tego:
  - uwolnienia do powietrza – 47,
  - uwolnienia do wody – 12,
  - transfer odpadów niebezpiecznych w granicach kraju – 88,
  - transfer odpadów innych niż niebezpieczne – 56;
- weryfikację badań automonitoringowych prowadzonych przez poszczególne przedsiębiorstwa. Automonitoringiem objęte są m.in.: emisja do powietrza, emisja hałasu, ilości pobieranej wody, ilość i jakość odprowadzanych ścieków oraz oddziaływanie składowisk odpadów na środowisko.

Rysunek 9.1. Certyfikat akredytacji jednostki inspekcyjnej Nr AK 016

Fot. 9.1. Nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów – przykłady

W ramach działalności kontrolnej kilka razy w ciągu roku WIOŚ we Wrocławiu wraz z innymi organami inspekcyjnymi zrzeszonymi w sieci IMPEL TFS, prowadzi inspekcję w pobliżu przejść granicznych, w portach i na drogach w celu wykrycia nielegalnego przemieszczania odpadów. W 2009 r. WIOŚ we Wrocławiu w ramach wspólnych działań inspekcyjnych projektu IMPEL TFS „EUROPEJSKIE AKCJE INSPEKCYJNE” skontrolował ogółem 54 pojazdy.

Fot. 9.2. Kontrola w ramach projektu IMPEL TFS „EUROPEJSKIE AKCJE INSPEKCYJNE”
(fot. Zdzisław Lech)

